

5596

Հայկական ԽՍՀ — Армянская ССР

Ա. ՍՊԵՆԴՐԱՐՅԱՆԻ ԱՆՎ. ԼԵՆԻՆԻ ՇՔԱՆՇԱՆԱԿԻՐ ՈՊԵՐԱՅԻ ՅԵՎ ԲԱԼԵՏԻ ՊԵՏՅԱՏՐՈՆ
Государств. ордена Ленина театр оперы и балета им. А. А. Спендиарова

782
0-57

40

== Ա Լ Մ Ա Ս Տ ==

Ձայերա չորս գործողությամբ

ՅԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ Ա. Ա. ՍՊԵՆԴՐԱՐՅԱՆԻ

ԼԻԲՐԵՏՏՈ Ս. ՊԱՐՆՈԿԻ ՅԵՎ ՇՔԱՆՇԱՆԱԿԻՐ Տ. ՀԱԽՈՒՄՅԱՆԻ
ԸՍՏ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ
„ԹՄԿԱԲԵՐԴԻ ԱՌՈՒՄԸ“ ՊՈՆԵՄԻ

782
0-57

ՅԵՐԵՎԱՆ

1940

ЕРЕВАН

0-2 .09. 2013

5596

25 OCT 2010

U L U U S

U. S. DEPARTMENT OF JUSTICE

FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION

WASHINGTON, D. C. 20535

TELEPHONE (202) 512-2400

1673

40

Ս. Ս. Սպենդիարյան

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

Թաթուլ, հայ իշխան
Ալմաստ, իշխանուհի, Թաթուլի կինը
Ռուբեն, Թաթուլի զինակիցը
Գայանե, իշխանուհու նաժիշտը
Նադիր շահ
Շեյխ
Աշուղ
Գուշակոյ կին
Ծաղրածու
Զորավարներ, քիկնապահներ, պարոզներ, յերգիչներ:

Ս. Լ. Մ. Ա. Ս. Տ

ԱՌՍ.ՁԻՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Նաղիր-Շահի բանակատեղին

Արդին քառասուն որ ե, ինչ իրանական զորքերն ապար-
դյուն կերպով պաշարել են հայկական Թմկաբերդ ամրոցը:
Նրանց բոլոր գրոհները հետ են մղվել: Բերդի պաշտպանները,
վորոնց զեկավարում ե խելոք ու քաջարի Թաթուլ իշխանը,
կռվում են առյուծի պես:

Սուրհանդակները Նաղիր-շահին լուր են բերում, վոր Թըմ-
կաբերդ ամրոցի վրա կատարված վերջին հարձակման ժամա-
նակ իրանական զորքերը ծանր պարտություն են կրել: Նաղիր-
շահը հրամայում ե անհապաղ վճռական հարձակում սկսել և
սպառնում ե անողոք պատժի յենթարկել պաշարվածներին:
Քայլերգի հնչյունների տակ՝ մարտի դաշտ ե մեկնում Նաղիր-
շահի զորքերի մի նոր ջոկատ:

Նաղիր-շահը տեղեկություններ ե ստանում, վոր անփառու-
նակ պատերազմի հարուցած դժգոհությունն իր զորքի մեջ
աճում ե: Իմաստուն ծեր շեյխին դիմելով՝ նա խորհուրդ ե
հարցնում, թե ինչպես անի, վոր թշնամուն կարողանա հաղթել:

Շեյխը խորհուրդ ե տալիս գայթակղեցնելու նպատակով
մի աշուղ ուղարկել Թաթուլի կնոջ՝ գեղեցկուհի Ալմաստի մոտ:
Յեթե հաջողվի հարստություն, փառք, դահ խոտտանալով՝ նրան
շլացնել, նա իր ամուսնուն կղավահանի և բերդի դռները բաց
կանի Նաղիր-շահի զորքերի առաջ:

Նաղիր-շահը հրահանգ ե տալիս աշուղին՝ ինչ գնով ել լինի,
իր կողմը գրավել փառամոլ Ալմաստ իշխանուհուն:

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

ԹՎկաբերդ ամրոցը. Թաթուլի պալատը

Կանայք գորգ են գործում: Նրանք յերգում են իրենց հայրենիքին քաժին ընկած ծանր փորձությունները մասին: Իր մտերիմ Գայանեյի ուղեկցութեամբ՝ գալիս ե Ալմաստը: Նա դեռևս իր տեսած յերազի ազգեցութեան տակ է. նա հուզված է: Գայանեյին հայտնի յե Ալմաստի հուզմունքը պատճառը. նա լսել է Ալմաստի դառանցանքը դահի, հայրենիքին դավաճանելու մասին:

Գուշակ պառավը լավ բան չի գուշակում Ալմաստին: Խռովութեան աճում է Ալմաստի սրտում:

Հայտնվում է Նադիր-շահի ուղարկած աշուղը: Ալմաստն ուզում է նրան վճնդել, բայց աշուղը համառ է. նա անվրդով լաբում է իր քյամանչան ու սկսում է իր յերգը: Նա զովերգում է Ալմաստի գեղեցկութունը և արքայական թագ է խոստանում նրան: Իշխանութեան տենչը նոր ուժով է վառվում Ալմաստի մեջ:

Սակայն նա հիշում է իր սիրելի ամուսնուն՝ Թաթուլին, նրա քաջութեանը, և րա անսահման նվիրվածութունն իր ժողովրդին և հողեպես տանջվում է: Ալմաստն աղաչում է Գայանեյին, վոր նա աշուղին դուրս վճնդի: Գայանեն պատասխանում է նրան՝

Ի՛շեղ դժվար չե, կը գնա,

Կապրի սակայն հոգուդ խորքումը՝

Ձե վոր յերգում նրա խոսում է

Խզճի կարոտըդ լուռ:

Կամաց-կամաց հավաքվում է Թաթուլի նոր հաղթութեամբ վողեվորված ժողովուրդը:

Ժողովուրդը հրճվանքով է գլմավորում իր սիրելի հերոս Թաթուլին և նրա զինակիցներին:

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Դահլիճ Թաթուլի պալատում

Թշնամուն հաղթելու աթիվ կազմակերպված է ճոխ խընճույք: Թաթուլի մտերիմ բարեկամ ու զինակից Ռուբենը հիացմունքով դրվատում է նրա հերոսութունը:

Ալմաստը, գինով լի գավաթը Թաթուլին մատուցելով, հարցնում է նրան՝ արդե՞րբ բերգի դոների մոտ պահակ կարգված է, թե վոչ: Իմանալով, վոր դիտակալները քաջարի Արտավազի և Յերվանդի շոկատներն են, Ալմաստը կարգադրում է նրանց ևս գինի տանել:

Խնդութունն աճում է: Աղջիկները պարին հաջորդում է տղամարդկանց պարը:

Գալիս է ծագրածուն: Թաթուլը նրան առաջարկում է ցույց տալ, թե Նադիր-շահը ինչպես է դրոհում բերգի վրա: Ընդհանուր ծիծաղի տակ ծագրածուն պատկերացնում է շահին իբրև մի փքված աքաղաղ:

Ալմաստի հուզմունքը չի վրիպում Թաթուլի ուշադրութունից: Անհանգստացած Թաթուլը հարցնում է, թե նրան ի՞նչ է պատահել: Ալմաստը վորոշակի պատասխան տալ չի կարողանում: Նա գինի յե ուզում: Յերկու հակադիր ձգտումների պայքարը նրա հոգու մեջ ծայրահեղ աստիճանի յե հասնում: Նա առում է ինքն իրեն՝

Ճնդում եմ... տեր... չե՞ վոր նրան սիրում եմ...

Բայց նա կանգնել է իմ փառքիս ճամբին:

Թաթուլն իրեն յերջանիկ է զգում իր բարեկամ զինակիցների շրջանում: Նա գիմում է Ալմաստին՝

Արդար խոսքին որսով խոնարհ եմ,

Հոգով պիտի մնամ արդար,—

Լոկ պաշտպանում եմ հողն ու քարը

Իմ հայրենյաց: Յեվ հողն ոտար

Սրտիս մնում է միշտ ոտար:

Մատուցողներն անընդհատ կերակուր և գինի յեն բերում:

Ալմաստն սկսում է պարել: Նրա պարի վերջում գալիս է Նադիր-շահի ուղարկած աշուղը և քնարեր դեպ պարունակող մի սափոր և հանձնում Ալմաստին: Ալմաստն առնում է սափորը և գինի յե լցնում թաթուղի ու նրա զինվորների գավաթները: Հարբած հյուրերը անզգայացած քնում են:

Ալմաստը վառված ջահը ձեռքին՝ անաղմուկ անցնում է զինվորների միջով: Գայանեն փորձ է անում նրան կանգնեցնելու, բայց Ալմաստը վազելով հասնում է մուտքի դռանը և Նադիր-շահի գորքերին ազդանշան է տալիս:

Գայանեն հուսահատ կանչում է՝

Արթնացեք, ո, արթնացեք շուտով...

Դավաճանութուն:

Կռիվ է սկսվում պալատ խուժած թշնամու և բերդի պաշտպանների միջև: Թաթուղն ու իր զինակիցները հերոսաբար զիմազրում են թշնամուն:

Նադիր-շահի զինվորներից մեկը թիկունքից մոտենում է թաթուղին և դաշույնի մի հարվածով սպանում է նրան: Հայ մարտիկները կռվելով նահանջում են:

Քայլերգի հնչյունների տակ՝ թաթուղի պալատն է մտնում Նադիր-շահը: Ալմաստը խոնարհ վողջույնով զիմավորում է նրան:

ՉՈՐՐՈՐԴ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Հրապարակ բերդի մեջ, պալատի առաջ

Նադիր-շահը հրամայում է կանչել գերյալ Ալմաստին: Շահը հայտարարում է Ալմաստին, վոր նա այսուհետև իր հարճը պետք է լինի: Իր խաբված լինելը տեսնելով, Ալմաստը բացա կանչում է՝

Ո, զգուշացիր, Նադիր,
Յեզ թող այդ խաղը:
Այստեղ յեկել եմ մութ հոգով,
Կորած, և վոչ թե քեզ զրկեմ
Ու գուրգուրեմ:

Նա ասում է, վոր շահը նրան յերբեք իր հարեմում չի տեսնի: Նադիր-շահի նշանացի հրամանով Ալմաստին պալատ են տանում:

Հեռվից լսվում է ամբոխի աղմուկը: Ներս է վազում մի սուրհանդակ և հաղորդում է, վոր բերդում ժողովուրդն ապստամբել է և Ռուբենի գլխավորութամբ շարժվում է պալատի վրա: Նադիր-շահն շտապ նահանջում է:

Գալիս է Ռուբենը իր մարտիկներով: Հրապարակը լցվում է ապստամբած ժողովրդով:

Մի կրակոտ ճառով Ռուբենը փառաբանում է դավաճանության զոհ գնացած հերոսի հիշատակը:

Լուս վշտով համակված՝ բոլորը խոնարհում են իրենց գլուխները:

Գալիս է Ալմաստը: Դավաճանին ներում չկա: Ժողովուրդը միաբերան նրան մահվան է դատապարտում:

Ռուբենը հիշեցնում է, վոր թշնամին դեռ ջախջախված չէ: Հայ ժողովրդի բուռն հրճվանքն իրենց ուղեկից ունենալով՝ նրա քաջարի զավակները կռվի յեն նետվում հանուն հայրենիքի, հանուն ազատության:

